

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,20 zł.
Z odnośnikiem i w agencjach	2,30 "
Na pocztę, już z odnośnikiem	2,54 "
Kwartalnie w ekspedycji	6,60 "
Na pocztę, już z odnośnikiem	7,02 "

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu części — — — kwoty abonamentowej. — — —

OGŁOSZENIA:

na 4 stronie 6 lin. od wiersza 1 mm. lub jego miejsca 15 gr., na 3 str. 30 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same liczby w guldenach. Tłumaczenia i ogł. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogł. z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Terminowe ogłoszenia — — — się nie gwarantuje. — — —

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

Sobota: Narcyz, k. w.
Niedziela: Król Chrystus.

|| CHOJNICE, niedziela, dnia 30. października 1927 r. ||

Słońca wschód 6.42 zachód 16.16.
Księżycy wschód 8.20 zach. 16.18.

Oszczędzajmy!

Gromadź, oszczędzaj, a dojdiesz do dobrobytu!

Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą. Ziarno do ziarna, a będzie miarka. Gdy będziesz stary, znajdziesz w skrzyni talary.

Powoli, potrosze, do szelągka grosze! Oszczędzaj, kiedy masz; będziesz miał na zły czas.

Lepszy pieniądz z oszczędności, chociaż jest miedziany, niżli pieniądz złotostęplny, ale pożyczany.

Przytoczyliśmy tu kilka znanych przysłów polskich, dotyczących oszczędności, a ponieważ przysłowia są wyrazem mądrości narodów, winniśmy postępować według złożonych w naszych przysłówach zasad — **pracować i — oszczędzać!**

Znane te ogólnie, iż potęga i siła narodu zależna jest od dwóch przedwzrostkiem czynników. Od kulturalnego poziomu jednostek i od ich siły materialnej. Państwa prawie wszystkie rozu mieniają też ważność tych dwu czynników i starają się podnieść poziom kulturalny jak największej liczby jednostek za pomocą wykształcenia. Pozatem starają się one wszechpląć w narody cnotę pracy i oszczędności.

Tak się dzieje u narodów dojrzałych, obcych, u nas zaś, gdy się posłucha odpowiedzi na zebraniach towarzyszy przy sposobności namawiań do oszczędności, słyszy się prawie zawsze zdania, jakoby jednostka — oszczędzając — nie sobie, ale instytucji bankowej oddawała przysługę.

Jeśli jednostka, pracując i oszczędzając grosze nawet, uczęszcza do szkół, to czyni to nie dla kogo innego, tylko dla siebie, aby w przyszłości korzystać z lepszych warunków pracy i przysłużyć się społeczeństwu swoją ciężko zdobytą wiedzą.

Inna znów jednostka, oszczędza i pracuje, aby w przyszłości zdobyć sobie lepszą egzystencję z pomocą oszczędzonych funduszy i tem samem przysłużyć się niemiennie społeczeństwu, choć w inny sposób, niż ktoś uczący się w szkołach.

Tak powinniśmy pojmować cnotę oszczędności i starać się, aby ona przenikła do najszerszych warstw w Polsce. Czasy przedwojenne nauczyły nas, iż nikt nie jest w stanie zgniebić narodu, opartego na wiedzy licznych jednostek i szeroko pojętej oszczędności. Także i dziś warto przypatrzeć się takim narodom, jak n. p. Czechom i Duńczykom, gdzie kwitnie cnota oszczędności. Jak tam porządek, jaka zamożność i radość życia! Nie zawiedliśmy się i my, gdy pójdziemy za ich przykładem.

W Polsce rozszerzyło się silnie zebraćstwo. Spytajmy się zebraćców, co uczynili, aby na ciężkie czasy zabezpieczyć sobie życie, a prawie zawsze usłyszymy, iż nie uczynili nic, a na odkładających grosz do grosza, wskazywali palcami, jako na dźwiałków, pracujących dla drugich. Nie chcemy potępiać tych błędaków za ich brak oszczędności w przeszłości, ale chcemy wykazać, jak ważną jest oszczędność dla każdej jednostki, chcemy pobudzić do oszczędności, aby takich błędaków było u nas jak najmniej. Boć każda jednostka, korzystająca z wsparć społeczeństwa albo

Jaki będzie przebieg sesji sejmowej?

Pod obrady ma wejść sprawa dekretu pras. Pierwsze posiedzenie 3 listopada.

Warszawa. Marszałek Sejmu Rataj, który już powraca do zdrowia, odbył dłuższą konferencję z wicemarszałkiem Daszyńskim w sprawach, związanych ze zbliżającą się sesją budżetową Sejmu.

P. marszałek wyznaczył pierwsze posiedzenie Sejmu na dzień 3 listopada. Na porządku dziennym będzie umieszczone pierwsze czytanie preliminarza budżetowego oraz kredyty dodatkowe, które rząd ma wnieść do Sejmu. Ze strony kilku klubów czynione są starania, aby na porządku dziennym

posiedzenia znalazł się również projekt ustawy o zgrupowaniach.

Z rozmów, jakie się toczą w kołach poselskich, należy wnosić, iż Sejm zechce również powrócić do sprawy sporu o uchylene dekretu prasowego. Nie ulega wątpliwości, że posłowie będą dążyć do rozstrzygnięcia tego sporu. Ponieważ stanowisko Sejmu w tej sprawie jest prawie jednolite, wcześniej czy później dojdzie do ponownego konfliktu między rządem a Sejmem, który niezawodnie zakończy się odroczeniem sesji sejmowej i rozwiązaniem Sejmu.

Rozłam u Witosowców.

Najstarszy bojownik i twórca ruchu ludowego wystąpił z „Piasta“.

Warszawa. Sędziwy i zasłużony dla ruchu ludowego sen. Jakób Bojko, wystąpił z klubu PSL „Piast“, wydając manifest do ludu. W manifeste tym potępił surowo nęcącą robotę witosowców, którzy pod płaszczykiem „obrony ludu“ myślą o własnych, materialnych korzyściach. Sen. Jakób Bojko wzywa do

oczyszczenia stronnictwa z aferzystów politycznych i uwodzicieli ludu.

Wystąpienie sen. Bojki wywołało w sferach politycznych olbrzymie wrażenie. Ogólnie uważa się, że potępienie Witosy przez najbardziej zasłużonego i szanowanego nawet przez przeciwników działacza oznacza koniec kariery politycznej Witosy.

W Polsce zaznacza się wzrost oszczędności.

Są one jednak w porównaniu z zagranicą jeszcze zbyt małe...

Warszawa. PKO. ogłasza ciekawe dane dotyczące wzrostu oszczędności w roku ubiegłym, złożonych w P. K. O. W ostatnim roku oszczędności te wyniosły 26 milionów zł, w roku bież. wzrosły do 50 milionów zł. Na terenie całej Rzeczypospolitej można zauważyć również stopniowy wzrost oszczędności, który wyraża się obecnie w cyfrze mniej więcej

800 milionów zł. W porównaniu jednak z krajami zagranicznymi, Polska zajmuje jedno z ostatnich miejsc pod względem oszczędności, dając się nawet zdystansować Rosji sowieckiej. W Niemczech oszczędności wynoszą rocznie półtora miljarde marek, we Francji zgorą 11 miljarde franków.

Jak się traktuje w Niemczech robotników polskich.

Z Katowic donoszą, że niemieckie władze górnośląskie wydały szereg nowych zarządzeń w sprawie uregulowania pracy polskich robotników rolnych. W myśl tych zarządzeń wszystkich robotników cudzoziemców należy uważać za robotników sezonowych. — Zwolnienie ich z pracy musi nastąpić po ukończeniu zbiorów, najpóźniej do 15 grudnia. Pozatem

instrukcja zaleca usunięcie polskich robotników rolnych z domów folwarcznych i angażowania na ich miejsce robotników niemieckich.

Dzieje się to w chwili, gdy delegaci polscy i niemieccy obradują przy jednym stole nad zawarciem konwencji emigracyjnej.

Sytuacja finansowa Niemiec.

Berlin. Oczekiwane z wielką niecierpliwością przemówienie ministra skarbu Koehlera na posiedzeniu komisji budżetowej zawiodło wszystkich, którzy spodziewali się, że enuncjacje ministra wyjaśnił mroki, jakimi rząd starał się otoczyć memoriał agenta reparacyjnego. Dr. Koehler złożył krótkie rzeczowe sprawozdanie z obecnego położenia gospodarczego Rzeszy, z którego wynika gwałtowny wzrost wydatków budżetowych w ostatnich latach, przypisywany przez mówcę skutkom wojny i inflacji. Druga część przemówienia ministra skarbu, w

którem ten złożył sprawozdanie z konferencji z Parkerem Gilbertem przynosił licznie zgromadzonym posłom w komisji rozczarowanie, albowiem wskutek ogłoszenia tajności posiedzenia, słuchacze opuścili salę. Dzienniki zapewniają, że „wyjaśnienia“ dr. Koehlera nie zadowolili w zupełności członków komisji, gdyż dotyczyły bardzo pobieżnie kwestji, nie wchodząc w meritum sprawy. Prasa opozycyjna krytykuje ostro tę taktykę, która przyczyniła się niezawodnie do podniesienia i tak już znacznego zanępkowania.

Państwa, jest ciężarem tego społeczeństwa, przyczyniającym się do ubytku dobrobytu ogólnego.

Z tego wynika, iż każda jednostka, oszczędzająca tylko dla siebie i własnej

osoby, spełnia przytem czyn szlachetny i społeczny, pomagając do pomnożenia dobrobytu narodowego.

Podczas wojny i po wojnie wytworzyła się inflacja, która zniszczyła oszczędności

ogromne i fakt ten wytworzył niezadowolone — zupełnie zrozumiałe ze stanowiska jednostek. Wartość cnoty oszczędności wskutek tych strat zanikła i wielu z tych, którzy potrafil tak ciężko zapracowany i zaoszczędzony grosz, trudno przekonać o wartości cnoty oszczędzania. Uważają oni oszczędzanie za bezcelowe i twierdzą, iż oszczędnościami swemi dopomagają tylko innym do zubożenia się.

Nie będziemy się tu wysilać, aby udowodnić nierozsądku podobnych twierdzeń, gdyż na to nie mamy w ramach artykułu dostatecznego miejsca, ale chcemy wskazać, że obecnie w krajach innych, jak n. p. Niemczech, gdzie inflacja zrobiła jeszcze gorsze spustoszenia niż w Polsce, oszczędność dziś gra pierwszorzędną rolę w życiu narodowym. O krzywdach poniesionych, jako o następstwie wojny, zapomniano słuszenie i dziś, gdy nastały czasy normalne, wszystkie narody oszczędzają bardzo silnie, może nawet więcej, niż to czyniły przed wojną. Banki, które liczyły przed kilku laty za ledwie sumki maleńkie w depozycie, dziś posiadają ich grube miliony.

Jasnym jest, iż banki, posiadając w swej dyspozycji sumy teraz już znaczne, mogą udzielać większych kredytów, przez co podnosi się handel i przemysł. W następstwie tego ginie największa plaga biednej ludności — bezrobocie.

Sprawie tej winniśmy i my w Polsce poświęcić więcej uwagi, aby nie pozostawać w tyle za innymi narodami, ale iść w równym rzędzie z nimi.

Otwiera się tu szerokie pole działania dla naszych towarzyszy i innych organizacji, pozatem także dla rodziców. Niemcy np., aby cnotę oszczędności wpajać już w dzieci, pozakładali prawie we wszystkich szkołach t. zw. kasy oszczędnościowe szkolne, gdzie każde dziecko składa swoje małe oszczędności. Nad zastosowaniem tego samego środka winniśmy się i my poważnie zastanowić. Byłoby już dobrze, gdyby dziecko choćby tylko małą część swych groszy odkładało. To odkładanie drobnych groszy za młodu może często stanowić o późniejszym jego życiu i powodzeniu. Takie traktowanie sprawy możliwe jest w każdej, nawet najbiedniejszej rodzinie. W dzieciach zabartuje się wolę, wzbudzi w nich zmysł oszczędności i nieraz w ciężkiej chwili, kiedy rodzice mu pomocy dać nie będą mogli, będzie miało pomoc i zadowolenie, za które rodzicom wdzięczne będzie zawsze.

Nasze towarzystwa specjalnie nie doceniają sprawy oszczędności. Przed wojną towarzystwa posiadały zwykle kolektora, który na zebraniach zbierał od członków małe kwoty i wpłacał je do banku, który sobie towarzystwo obrało. Dziś, gdy przerzucamy sprawozdania niektórych towarzystw, z podziwem ustalamy, jak poważne sumy się tam cłuła.

Do tego zwyczajowi winniśmy powrócić i to nie tylko w towarzystwach dla dorosłych, ale przedewszystkiem w towarzystwach dla naszej młodzieży. Zarządy nie powinny zważać na głosy przeciwnie, pochodzące zwykle ze strony ludzi, lubiących jedynie opozycję. Niedługa działalność taka w towarzystwie przekona z pewnością i najzawziętszych przeciwników o pożyteczności tego rodzaju oszczędzania.

Firma B. Papier i Sp. Grudziądz

otwiera
z dniem 2-go listopada w CHOJNICACH filję
przy ul. Augustyńskiej nr. 1 parter.

Kupuję i płacę najwyższe ceny
za złoto, brylanty, platynę i srebro
nawet połamane, — monety niemieckie, rosyjskie, — obrączki,
łańcuszki i różną biżuterję, double. Sztuczne zęby także połamane.
Sprzedaję okazyjne rzeczy, które otrzymuję w komis od klientów
jak n. p. złoty zegarek damski ze złotą bransoletką Anker
szwajcarski werk — 90 złotych
Damski zegarek złoty na czarnej tasle — 40 złotych.
Męski zegarek złoty na rękę werk Anker 15 kamieni nowy 90 zł.
Perły francuskie prawdziwe „Telega” różowe najładniejsza
farba maszynowa 2 m. długie 20 złotych. 2304
Pierścionki z brylantami paryski fason 150 złotych.

B. Papier i Hrycyk

Chojnice, ulica Augustyńska 1 parter prawo.

Baczność!!!

Zupełna wyprzedaż

z powodu likwidacji interesu.

Baczność!!!

Ceny bardzo niskie.

Rzadka okazja nadarza się Szan. P. P. przy zakupie:

materiałów męskich
damskich
barchany
wszystkie gesty
materje na powłoki
płótna
nesle
manszestry
firany
popeliny
gabardyn
sukna
szewjoty

jedwabie
do prania
crépe de chine
aksamity
konfekcja damska
męska
dziecięca
suknie gotowe
obuwie damskie, męskie
dziecięce
trykoty
bielizna
kapelusze — czapki

Wszystkie towary drobiazgowo.

Dom Towarowy, Sępólno, Pom.

ulica Hallera 2.

ulica Hallera 2.

Bankverein Chojnice Sp. z o.o.

założony 1859 r.

Tel fon Nr. 61.

Najstarsza Spółdzielnia Kredytowa na Pomorzu.

Załatwia wszelkie sprawy wchodzące w zakres
bankowości na dogodnych warunkach.

Zakup i sprzedaż obcych walut.

Przekazy do kraju i zagranicę.

Pośredniczy zaświadczenia walutowe.

Lekcje tańca

w Chojnicach w hotelu p. Engla.

Na ogólne życzenie rozpoczynam nowy
kurs dla dorosłych. Tylko najnowsze tańce
jak: Black, Botton, Tango, Fox-blues
itd. Zgłoszenia przyjmuje osobiście w
czwartek od godziny 3-ciej.

Aniela Różyńska.

2315

naucz. tańca.

SAPON

z „koszulką“

najlepszy środek do prania bielizny.

„ASA N“

do białenia bielizny.

Środki pod gwarancją nieszkodliwe, od 20 lat

chlubnie znane i nagrodzone złotymi medalami.

Zważać na znak ochronny „KOSZULKA“ Donabycia wszędzie

Chem. Fabr. „Ergasta“ C. Nagórski Starogard-Pomorze.

Wykonywane będą

wszelkie prace

zachodz. w zakres

plisowania

rzeczowo i tanio.

Zakład plisowania

M. Butt

Plac Jerzego nr. 8.

Prof. gim. azjum, dr. uni-

wersytetu paryskiego

udziela lekcji

Języka francuskiego

w kursach i osobno. 2221

Dworcowa 52 II p.

Kanapy

leżanki i materace

także i na raty nabyć można

w składzie mebli Mińska 17

właśc. O. Pawłowicz.

Czeladnik

młynarski

z dobremi świadectwami

znający obsługę motoru ga-

zowo-ssącego może się na-

tychmiast zgłosić do pracy.

Młyn motor. Silno.

pow. Chojnice. 2300

KAWIARNIA RADKE!

Cukiernia i restauracja.
Chojnice, ul. Człuchowska 22.

W Jutrzejszą niedzielę i wtorek
(Wszystkich Świętych)

Wielki koncert nadzwyczajny

Wzmocniona orkiestra kapell „Violetra“
Początek o godz. 4 po południu.

Wyborne ciastka z własnej cuklarni —
napoje wszelkiego gatunku.

KINO NOWOSCI

W sobotę o 8.15 w niedzielę o godz. 6 i 8.15
(29 i 30 bm.)

2 szlagiery! 12 akt. 2 szlagiery!

1 Grota śmierci

Wielki amerykański dram. kryminalny w 6 akt

2 Lebkomyślina dziewczyna

Dramat zyciowc-sensacyjny w 6 aktach.

Gramofony i Płyty

w solidnem wykonaniu w wielk'm wyborze
kupisz najkorzystniej

w firmie

Musica Bydgoszcz Jagiellońska 75.

Skóry surowe, brudną wełnę

skórki i to: tchórze, lisy, kuny, wydry
zające, króliki i włosy końskie

kupuje

po najwyższych cenach dziennych

Maks Nasch, Tuchola

telefon 86.

W środy i soboty jestem w Chojni-
cach u kupca p. Natha, Człuchowska.

Potrzebna uczciwa

służąca zające

z zaraz
Jan Dziembowski
Gimnazjalna 2. skład pap.

Dobrze umebl. pokój

z osobnem wejściem, z całm
utrzymaniem dla lepszego

pana, lub dwóch studentów
od 1 11 br. do wynajęcia.

Tam również wydaje się
dobre i smaczne obiady

Nowe Miasto 3 I.

Ford

samochód osobowy na
błegu w dobrym stanie

korzystnie sprzeda 2305
Wiktor Domański,
w Chojnicach Dworcowa 12.

Kupuję

emaljow. żelazny piec

z regulacją z powodu prze-
prowadzki tanio do sprzed.

Szenfeldzka 9 I piętro

Od 1. 11. poszukuje się
przyzwocie

umebl. pokoju

z pensją albo bez. Oferty
do eksp. Dzien. Pom. 2314

Od niedzieli
codziennie

świeże pączki i ptysie.

Kawłarnia Radke.

RESTAURACJA LESNA

Krause — Wilhelminka
poleca dziś w niedzielę

świeże pączki.

J. Dziembowski

Hurtownia Papieru i Tapet
Chojnice

Gimnazjalna 2. Telef. 238.

poleca

po cenach najniższych
największy wybór ta-
pet, papierów druko-
wych, pergaminów,
kancelaryjnych, listo-
wych, pakowych oraz
wszystkich artykułów
szkolnych i biurow.

Mój zajazd pod przykry-
ciem i z stajniami na ulicy
Nowe Miasto, polecam moim
cennym odbiorcom do wy-
godnego posługiwania się
takowym. Dogodny podjazd
z rynku ulicą Podgórną
przy hotelu Engla.
A. J. Jeleniewski Nast.
właśc. Stan. Rink.
skład kolonialny i restaurac.
Rynek 6.

AZOTNIAK

na sezon wiosenny 1928 r.
dostarcza na bardzo do-
godnych warunkach

kredytowych
do 15 listopada 1928 r.

jak również wszystkie inne
nawozy sztuczne.

Pomorskie Stowarzyszenie
Rolniczo-Handlowe
w Toruniu

Oddział w Chojnicach.
Telefon 24. 2310

Towary białe i krótkie

daje w komis lub na kredyt
także urządzam

mniejsze składy
białawe 2317

Zgłoszenia pisemne pod
Manufaktura do ekspedycji
Dz. Pomorskiego.

Polecamy bardzo tanio

mydło w ryglach

a 25 i 30 gr.

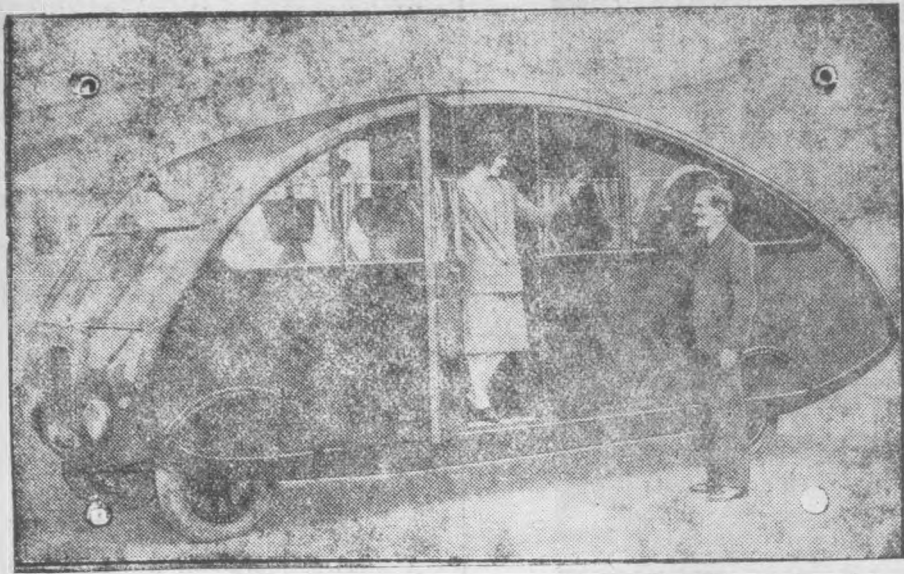
W. i M. Rudnickie.
Skład papieru za bramą.

Maszyny do szycia

stale na składzie w wielkim
wyborze. Ceny nadzw.
niskie! Gwarancja kilko-
letnia. Proszę zażądać
cferty. Sumiennych, pilnych
agentów na prowizję po-
szukuję. 2277

Leon Studziński,
Kośelerzyna, Tel. nr. 67.

Jacht na kołach.

Na wystawie „Olympja“ w Londynie wystawił poseł Pamberton Billbig duży samochód zawierający jadalnię na 5 osób i sypialnię na 2 osoby, kuchenkę z ciepłą i zimną wodą.

bogini Djanie i stąd nosząc miano „Zwierciadła Djanj“, dwie przepyszne galery. Z najdalszych prowincji Imperjum sprowadzono w tym celu potężne pnie najcenniejszych gatunków drzewa, wszystkie ozdoby metalowe i cały sprzęt marynarki odlany został z kosztownego brązu przez wybranych mistrzów Hellady i Rzymu, posadzki wyłożone były z płyt ciosanych w marmurze. Statki posiadały mieszkalne pokoje umeblowane z istic monarszym zbytkiem, ozdobione arcydziełami sztuki malarskiej, rzeźbiarskiej, cyzelerskiej i t. d. — słowem, były to rzeczywiście pałace, jakie się spotyka... w bajkach. Z chwilą, gdy przychodziło lato i rozpoczynały się znojne upały, Kaligula wraz ze swoją najbliższą świtą opuszczał Rzym, spędzając gorące miesiące na pokładzie tych galery, ochrzczonych przez dworaków mianem „ósmego cudu świata“.]

Jakie były dalsze losy owych pałaców pływających, kiedy i na skutek czego one zatonały, niewiadomo — kroniki późniejsze nie o nich już nie wspominają. Ponieważ głębokość jeziora jest stosunkowo bardzo znaczna, przeto wszelkie próby dotarcia do zatopionych statków, dokonywane w ciągu ubiegłych stuleci, nie dały żadnych konkretnych wyników. Parę wielkich gwoździ brozowych, są jedynymi trofeami, zdobytemi przez odważnych nurków i figurującymi w Muzeum Narodowym na Piazza Termini.

Zdolano natomiast ustalić najzupełniej ściśle miejsce, w którym galery leżą na dnie jeziora i zbadać nawet jego topografię. Amerykańscy technicy zaproponowali pokrycie każdej z tych galery specjalnymi kesonami, wypompowanie z nich wody i przeprowadzenie poszukiwań sztucznie opróżnionych tą drogą pomieszczeń. Italscy inżynierowie odrzucili ten projekt, jako nie odpowiadający dostatecznie właściwemu celowi, którym jest wydobywanie statków w całości, i postanowili zastosować metodę, umożliwiającą poszukiwanie na częściowo osuszonym dnie. Sfery rządowe są przeświadczone, że wyłożone sumy zwrócą się z biegiem czasu, gdyż napływ cudzoziemców, pragnących przypatrywać się pracom i oglądać — za odpowiednią opłatą — wydobyte skarby sztuki, pokryje z nawiązką wszystkie koszty.

Król oszustów zdemaskowany.

Melchior Horvath, alias syn księżniczki rumuńskiej Ghiki, alias naturalny syn księcia Iassilo Esterhazy. — Piękne klejnoty łatwowiejnej węgierki. — Oszust który nie przestaje „pracować“ nawet w więzieniu.

Policja wiedeńska aresztowała ostatecznie oszusta i hochstaplera, Melchiora Horvatha. Horvath jest jednym z najbardziej osławionych awanturników, a kawały jego zaprzatają od lat opinię publiczną i zyskały mu przydomek „króla

oszustów“.

Obecnie jego aresztowanie nastąpiło wskutek doniesienia pewnej Węgierki od której Horvath wyłudził przepiękne klejnoty, przedstawiające wartość bardzo wysoką. Afera ta sięga swoimi początkami jeszcze rok 1918. Horvath grasował wówczas na gruncie budapeszteńskim. Gdy wówczas skonfiskowano w czasie przewrotu własność prywatną, potrafił Horvath, występujący w charakterze syna hrabiego Festeticza i rumuńskiej księżniczki Ghiki, pozyskać zaufanie wdowy po wysokim węgierskim urzędniku. Powierzyła mu klejnoty o wartości 175 tysięcy koron złotych, które oszust miał ulokować zagranicą w bezpiecznym pomieszczeniu. Z klejnotami temi zniknął, nie pozostawiając po sobie śladu.

Oszukana Węgierka nie śmiała uczynić doniesienia karnego. W jesieni 1925 roku otrzymała nagle list od adwokata Horvatha, donoszący jej, że ten z powodu innych przewinień został uwięziony i karę swoją odsiadyuje w Garsten. Gotów jest jednak wyrządną wdowie szkodę wyrównać po opuszczeniu więzienia, jego matka, księżniczka Ghika, zmarła w Madrycie, pozostawiając mu w spadku 60 tysięcy dolarów. Dama uwierzyła tej nieprawdopodobnej historii, pojechała nawet do Garsten, gdzie zbrodniarz kazał sporządzić akt notarialny, uznający jej pretenzję. Węgierka zaopatrzyła go w bieliznę, a nawet pożyczyła mu kilkakrotnie drobnych sum które razem doszły do kwoty tysiąca szylingów.

Po opuszczeniu więzienia żył Horvath zupełnie na koszt owej damy i rozmaitemi obietnicami wyłudził od niej nowe pieniądze. Ciągłe opowiadał o dziedzictwie po matce. Wreszcie oświadczył, iż musi zapłacić zgóry wysoki podatek spadkowy. Dama z niebywałą łatwowiejnością poszła na lep słodkich słówek spryciarza i zastawiła resztę swych kosztowności, aby uzyskać w ten sposób sumę wręczyc Horvathowi. Przez dłuższy czas wodził oszust za nos swoją ofiarę. Wreszcie pewnego dnia zniknął ponownie.

Horvath ma na sumieniu szereg innych sprawek jeszcze bardziej pomysłowych. Tuż po ukończeniu wojny światowej uchodził za naturalnego syna bogatego księcia Tassilo-Esterhazy i w tej roli naciągał kilka poważnych osobistości, wśród których znajdował się również pewien znany adwokat budapeszteński. Około połowy roku 1920 zjawił się na gruncie wiedeńskim jako attache wojskowy z Rio de Janeiro. Nosił wówczas długie i dziwaczne nazwisko: Melchior Horvath von Beöshaza. Udało mu się wówczas nawiązać intymne stosunki z córką bogatego przemysłowca, wiedeńką, panną Liną Fahrwasser, co omaal nie skończyło się małżeństwem. Na szczęście oszust został zdemaskowany i powędrował do więzienia.

Obecnie znalazł się niebezpieczny ptaszek znowu pod kluczem. Afera ta wywołała ogromne zainteresowanie, gdyż litanja zbrodni Horvatha jest bardzo długa, a życie jego obfituje w momenty niezwykle ciekawe i sensacyjne, które mogłyby stać się doskonałym tematem dla jakiegoś scenarjusza filmowego. Melchior Horvath jest mężczyzną 38 letnim bardzo przystojnym, o wyglądzie i manierach

arystokraty. Karjerę życiową rozpoczął jako mały urzędnik bankowy w Linciu, a potem jako urzędnik pocztowy w Wiedniu.

Praktyczna gospodyni amerykańska

Amerykańska pani domu, zmuszona oddawna gospodarstwo domowe prowadzić bez pomocy służby, potrafiła uwolnić się od jarzma zajęć domowych, nie zaniedbując przytem swych obowiązków gospodarczych.

Nie wszystko, co jest w Ameryce możliwe, da się u nas zastosować, wobec innego podziału dnia i innych nawyków życiowych, które odgrywają tutaj decydującą rolę i nie sposób ich z dnia na dzień zmienić.

Mieszkania nasze również nie są tak zbudowane i urządzone, aby tak szybko i łatwo było, jak w Ameryce, załatwić się z utrzymaniem ich w porządku. Mimo to można i u nas wiele czynności domowych ułatwić i uprościć.

Sprząty przedewszystkiem używane w amerykańskiej kuchni: kredens kuchenny jest tak niski, że bez wysiłku można wyjąć z górnych półek wszystkie naczynia, czy artykuły żywności tam złożone.

Zamki otwierają się łatwo i prędko, emaljonowana deska zamiast drewnianej jest zawsze czysta i ładna, mimo że jej oczyszczenie dokonywa się bez trudu i dużego nakładu czasu.

Wszystkie sprzęty na kółkach, łatwo je zatem z miejsca na miejsce przesuwać.

Nie trzeba zaraz myśleć o sporządzeniu nowego kredensu, żeby mieć mebel praktyczniejszy; wszystkie bowiem zmiany, z wyjątkiem zmniejszenia wysokości, dadzą się do starego mebla zastosować.

Można dobudować doń nawet nowoczesne puszkarki na chleb i mąkę, przyrząd do przechowywania łyżek kuchennych, nakrywek do garnków itp.

Bardzo oryginalna jest przymocowana do wewnętrznych drzwiczek kredensu obracająca się tablica ze spisem wszystkich potraw, dających się zastosować w danej porze roku, co ogromnie pani domu ułatwia zestawienie i decyzję: co dziś ugotować?

Zmywanie i czyszczenie naczyń przy największej dokładności nie powinno trwać dłużej nad dwanaście minut. Za pomocą pumowej łopatki usuwa się wszelkie resztki potraw z talerzy, które się następnie amywa i nakłada na siatkę z cynkowego drutu do obeschnięcia. Przecieranie ich odbywa się dopiero przy użyciu do następnego posiłku.

Garnki do gotowania, które zresztą w Ameryce są wszystkie z bardzo mocnego szkła, doprowadza się w ten sam sposób do czystości. Do czyszczenia garnków emaljonowanych zaleca się metalową szczoteczkę, która dokładnie usuwa resztki z osad i potraw, nie uszkadzając emalii.

Przyrządzenie potraw w Ameryce odbywa się, jak nam wiadomo, o wiele prościej, niż u nas, ale i my moglibyśmy przyjąć system gotowania posiłku w ciągu czterdzięciu minut, na to jednak potrzeba mieć upodobanie do naprędce smażonych mięsnych potraw.

W Ameryce jarzyny sprzedają nie tylko oczyszczone, ale i nawpół ugotowane, tak, że pozostaje tylko je do smaku dogotować, leguminy zaś bierze się - cukrowni.

Do przygotowania innych mięsnych potraw, wymagających dłuższego ognia, są specjalne elektryczne piecyki, które i u nas już wchodzi w użycie. Posiadają one wszystkie zalety naszych odwiecznych piecyków kuchennych, ale bez ich wad.

W Ameryce zresztą mają ogromne zastosowanie surowe pokarmy Amerykanie spożywają moc sałat i owoców, przy każdym posiłku stoi na stole masło; mleka również nigdy nie brak, do uzupełnienia bowiem posiłków mleko jest bezwzględnie konieczne.

Gdybyśmy przy układaniu obiadu wzorowali się na Ameryce, mielibyśmy o wiele mniej niedokrwistych ludzi, niż dotychczas.

Wszystkie przybory do sprzątanania są tak zrobione, że nie trzeba się przy ich użyciu nachylać; śmietniczka nawet ma długą rączkę; stoliki do siedzenia w kuchni mają odpowiednią wysokość, pozwalając wykonywać siedzący pewne roboty, które dawniej wymagał nieodzownie stania przy nich.

My dotychczas naprzykład nie możemy sobie nawet wyobrazić, jak można prasować bieliznę, siedząc. Amerykanka zaś o ile wogóle urządza w domu pranie bielizny — tanie chińskie pralnie umożliwiają oddawanie bielizny do prania — pierze każdą sztukę maszyną do prania, magluje i prasuje elektrycznie bez specjalnego nakładu siły i trudu. Bielizna jest bardzo ładnie utrzymana, mimo, że nogi chodzącej koło niej kobiety nie puchną od ciągłego stania.

Amerykanka przytem, dbając o „cieńkość i dobry gatunek pościelowej i osobistej swojej bielizny, jest bardzo i tutaj praktyczna. Przy jej bieliznie niema przedewszystkiem guzików, psujących się przy maglowaniu, niema również falban, koronek, haftów i wszelkich wogóle ozdób podlegających łatwemu uszkodzeniu w praniu.

Z tego też powodu bielizna wymaga mało poprawek.

Bardzo dużo ułatwień, jednym słowem, moglibyśmy sobie na wzór Ameryki przyśwoić, ale nie myślimy o tych wszystkich ułatwieniach i nie wiemy wogóle o istnieniu tych praktycznych rzeczy.

Współczesna jednak pani domu, która nieraz zarobkowo pracować musi, nie może domu prowadzić według systemu zasobnych w czas matek i prababek naszych, powinna więc spożytkować wszystkie możliwe dla niej nowości w dziedzinie gospodarstwa domowego. Wtedy tylko bowiem może dorównać Amerykance, która przy przy wielkiej [produkcyjności swej pracy nigdy nie jest „zapracowana“, jak się u nas bardzo często o naszych gospośniach mówi.

Potęga wpływu kobiety.

Za niezwykle bohaterstwo i akcję samarytańską wśród ludożerców rząd australijski przyznał p. Dorze Booth odznakę honorową. Wybrała się ona z mężem do Nowej Gwinei, celem zbadania pewnego jej zakątką, w którym znajdują się pokłady złota. Wyczerpana podróżą młoda kobieta ciężko zachorowała i z konieczności musiała się schronić do osady krwawych tubylców, którzy postanowili zjeść swoich białych gości. P. Booth nie uległa się tych pogroźek. Męża wysłała w bezpieczne miejsce, a sama energią i stanowczością dokazała tego, że narazie ludożercy pohamowali swoje apetyty. Po odzyskaniu sił, zabrała się dzielna kobieta do akcji samarytańskiej wśród dzikich. Opatrywała i leczyła wrzody, któremi wielu z nich wskutek braku higieny i czystości — było obsypanych. Założyła szpital, ochronę dla dzieci i szkółkę. Ludożercy uznali jej zasługi a chcąc się odwzajemnić blajej mis, przeznaczyli syna swojego wodza na męża dla niej. Wiele sprytu kosztowało p. Booth wykreślenie się od tego zaszczytu. I to jednak nie pomogło. Uroczystość ślubna odbyła się z wielką pompą, małżonek jednak nie czuł się bardzo szczęśliwy, gdyż nazajutrz ogłosił swoim poddanym, że biała miss, nie jest kobietą, ale boginią, która jedynie może być żoną słońca albo księżycy. Te wyznania młodego małżonka nadały jej tyle powagi, że cała ludność wypełniała ślepo jej rozkazy i zbudowała dla niej świątynię.

Wesoły kącik.

Mimowolny komik.

— Kobieta, z którą bym się ożenił, musiałaby mieć poczucie humoru.

— No wiesz, ta, która za ciebie pójdzie będzie chyba miała nadzwyczajne zamiłowanie karykatury.